

Danske musikere står alene på kampdagen

Løn under sygdom, arbejdsgiverbetalt pension, betalt barsel og barns første sygedag, feriepenge...

Det er rettigheder, som danske musikere må se langt efter, mens arbejderbevægelsen fejrer den internationale kampdag 1. maj under blafrende faner.

Det er hårdt sat op, men dog alligevel realiteten, fortæller Henrik Leschly, medstifter og bestyrelsesmedlem i non-profit andelsselskabet DiGiDi, der har kæmpet for at få musikindustriens penge tilbage til musikerne siden 1. maj 2003.

”Vi vil gerne ønske lønmodtagerne tillykke med deres mange rettigheder, men i anledning af DiGiDis 20-års jubilæum på kampdagen 1. maj vil jeg også gøre opmærksom på, at betalt barsel, løn under sygdom og lignende er helt uhørt for de fleste af landets fotografer, forfattere, skuespillere, filmskabere, freelance journalister og ikke mindst musikere, og der forestår stadig en lang kamp for at sikre hele denne gruppe af daglejere anstændige vilkår. Der er vel 30-40 komponister i Danmark, der kan leve af KODA-indtægter. Tilbage har vi groft sagt en kreativ, underbetalt arbejderklasse uden rettigheder, som står med guitaren og hjemmestudiet og uanset om de har millioner af plays på Spotify, har meget svært ved at finde en levevej i en verden, hvor der ellers bliver hørt mere musik end nogensinde før,” siger Henrik Leschly.

Han stiftede DiGiDi sammen med 11 andre andelshavere 1. maj 2003 som en modkraft til piratkopiering og pladeselskabernes monopol på at udgive musik. I dag har kamppladsen dog flyttet sig markant, pointerer Henrik Leschly.

”Vi er endt med den udfordring, at nærmest al indtjening går til Spotify, Apple og Youtube og de største globale artister, og intet bliver geninvesteret i musikbranchen. Pludselig fremstår pladeselskaberne fra 00’erne som små englebasser, for trods et par sportsvogne til direktørerne blev musikindtjeningen trods alt tilbage reinvesteret i branchen. Samtidig står vi et sted, hvor man bør se på at flytte musikindustrien over i Erhvervsministeriet. Under Coronapandemien blev det med al tydelighed afsløret, at Kulturministeriet ikke var klar til at håndtere et erhverv, som rent faktisk arbejdede hårdt og skabte omsætning og ikke bare kunne holdes kørende for likes, øl-billetter eller transportstøtte på 1.800 kroner til en koncert i Odense. Men den danske musikbranche havde faktisk en omsætning på cirka 10 milliarder kroner i 2019 før Corona,” fastslår Henrik Leschly og pointerer, at hvis en musiker skulle tjene det samme, som de tjente på salget af én CD i 2003, skulle en Spotify-bruger høre musikerens sang hver dag i 13 år.

Musik som erhverv?

Også journalist og bestyrelsesmedlem i DiGiDi, Henrik Føhns, mener, at der er behov for at se musik på en helt anden måde herhjemme.

”Vi har jo en stolt tradition for at støtte start-ups og iværksættere i Danmark. Der er både støtte- og mentorordninger og private investorer, som står klar, hvis nogen vil starte en produktion af håndcreme eller møbler. Musikere er selvstændige iværksættere på samme måde, og jeg mener, at der er både vækst og jobs i, hvis staten og private investorer i højere grad begyndte at se på musikere og kunstnere som en økonomisk investering. Derfor har vi brug for at få genoplivet mæcen-tankens og samtidig få drejet kulturstøtten over i retning af at udvikle et erhvervsliv, der producerer musik, kunst og kultur,” siger Henrik Føhns og pointerer, at i den ånd har DiGiDi sidste år lanceret tjenesten Profile.net, hvor fans kan købe musikken direkte af kunstnerne og indgå i en dialog med deres yndlingskunstnere.

Mellemanden og den kunstige intelligens

Netop muligheden for at fjerne mellemanden og sælge musik direkte til folk, var en af grundene til at Martin Byrial, komponist og bestyrelsesmedlem i DiGiDi, blev andelshaver.

”På sigt skal vi have lagt mellemanden ned. Dem, der tjener pengene, er platformen, og resten går til de største artister. Det er uholdbart, at mine kollegaer begynder at grine, hvis man spørger, om de har pension, sygeforsikring eller betalt barns første sygedag, når der samtidig er så mange penge i branchen. Det skal vi have ændret på, og her er en andelsejet platform som DiGiDi, der ikke skal generere profit til investorer, helt oplagt,” understreger Marin Byrial.

Til gengæld ser han den pludselige fremkomst af musik skabt med kunstig intelligens på streamingtjenesterne som både en udfordring og en mulighed for de danske musikere.

”Alt for mange har prøvet at lave netop den musik, som de tror, at Youtubes og Spotifys algoritme gerne vil have. Men den slags generisk musik kommer kunstig intelligens til at stå for fremover. Derfor skal kunstnerne turde være kunstnere igen, altså arbejde udenfor tiden og ikke bare løbe i halen på tidsånden og algoritmerne,” siger Martin Byrial.

Alene om behårdt arbejde

En af vejene til at tjene penge på sin musik er at eje rettighederne selv. Det lærte Ida Lygum, der i dag optræder under kunstnernavnet Gyda, på den hårde måde.

”Jeg var helt ung og anede intet om mine rettigheder, da jeg blev signet. Og selvom jeg var oppe på 1 million afspilninger, tjente jeg ikke en krone. I dag udgiver jeg selv igennem DiGiDi og ser mig selv som en selvstændig one-man-army, der står for både musikken, promovring, styling og alt derimellem,” siger Ida Lygum, som desuden har fuldtidsarbejde ved siden af.

”Jeg kender nærmest ingen, som ikke er på et stort pladeselskab, som kan leve af musikken. Og det er behårdt, for der er ingen, som holder hånden under dig, hvis du bliver syg. På sådan en kampdag som 1. maj virker det oplagt, at musikere også bør have nogle af de mange rettigheder, som folk i såkaldt almindelige jobs har. Det er fantastisk sjovt, men også koldt og kynisk, og vi bliver stadig ikke aflønnet eller anset som et rigtigt job, selvom det er utroligt, hvad musikere bidrager til i danskernes liv hver eneste dag,” siger hun.

Dagen før kampdagen – på søndag den 30. april - holder DiGiDi derfor stor jubilæumsfest på spillestedet VEGA i København, hvor Gyda er en af de i alt ni optrædende artister (HEDEGAARD, Dodo Gad, Laid Back, Shiva, Timur, Gyda, Susanne Ørum, Martin Baltser, Den Gale Banan).

Fakta om DiGiDi

DiGiDi er et non-profit andelsselskab, der tilbyder musikere og kunstnere en platform at udgive, promovere og selv tjene penge på deres musik. DiGiDi er en forkortelse af Digital Distribution.

DiGiDi udbetaler over 93 % af de indkomne musikindtægter til andelshaverne, resten går til administration, promovring samt drift og udvikling af services.

I dag har DiGiDi 6.776 andelshavere - fra Dodo and the Dodos og Ibens til Bogfinkevej og Bersærk - og er platform for over 150.000 numre.

DiGiDi udgiver cirka 30 nye udgivelser hver eneste dag og sælger musik for mere end en million kroner om måneden via Spotify og andre online tjenester globalt.